

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
 Előfizetési ára: Egész évre 12 K. Negyedévre 3 K. Tanítóknek, jegyzőknek 10 K.
 Egy szám ára 24 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal Kossuth-utca 14 sz. — Megjelenik minden vasárnap
 Nyilttér soronként 80 fillér.

Zita királyné utja.

A világháború, a pusztító rombolás szörnyű munkája mellé mindig társul tudta szegődtenni ott, ahol lehetett vagy kellett, az erélyes céltudatossággal fölvevett alkotó munka energiáit. A katonaság a vezérek gondosan készült tervei szerint mindenfelé első sorban az ellenség leteperése végett indult el a hadak útjára. Öt és pusztított a kénytelenségek kikerülhetetlen parancsai szerint. De mindig volt és van ideje, ereje, izlése és jószive arra is, hogy építsen, alkosson, fejlesszen és a gazdasági és kulturális fejlődés sokféle áldásában részesítsen olyan vidékeket is, amelyek elhelyezésük-nél vagy szegénységük-nél fogva ilyen tekintetekben visszamaradtak.

Ezen az úton jutott el most nálunk az iparosok árucsarnoka soká vajudott kérdése is a végleges megoldáshoz. Az oláh invázió rommá gyújtogatta a disztelen épületet, de a katonaság előzékeny segítségének kellett jönnie, hogy a pusztán meredező falak lebontása, a romok eltakarítása s ezek helyén az új térségnek stilszerű rendezése megkezdődhessen. Tudjuk, hogy a megoldás szép lesz és hálával köszönjük a nagy segítséget, mellyel a hadseregparancsnokság érdemes vezetői ezt a fölülről eddig eléggé sohasem méltányolt és támogatott várost ilyenformán is előbbrevinni óhajtották. Ez a város sohasem volt gazdag az anyagiakban, de most szegényebb, mint valaha. Munkabíró polgárainak pótolhatatlan erejét elvitte a háború; végig kellett szenvednie az ellenséges betörés és menekülés sok nyomoruságát. Ha voltak is a modern fejlődést célzó egészséges tervei és gondolatai, mindezeket háttérbe szorították és satnyává tették a háborús megpróbáltatások viszontagságai. Jól esik tehát, ha onnan nyujtják neki a város és polgárság nagy érdekeit támogató értékes segítséget, ahol most ugyszólván minden értékes erő összpontosul.

Miért ne örüljünk hálás gondolatokkal annak is, hogy a hadseregparancsnokság lelkes segítségével a Küküllő mellett immár a befejezéshez közeledik az uszoda. Ez az utolérhetetlenül fontos egészségügyi kérdés is mennyit vajudott és nem tudott valóra válni majd a pénztelenség, majd pedig a képviselőtestületben mindig megnyilatkozott érthetetlen konzervativizmus miatt. És így megtörténhetett a huszadik században, hogy volt egy egészséges vizű folyó mellett fekvő népes város, elsősorban diák-város, amelynek nem volt uszodája. A gőzfürdőről ne is beszéljünk. Arról pedig néma megadással hallgassunk, hogy jobb sorsra érdemes gyógyítóforrásaink: a Szejke és a két sósfürdő mennyit haladtak,

fejlődtek és csinosodtak a modern higiénia tekintetében...

De lennének egyéb megoldandó kérdéseink is s mi most tulajdonképpen ezeket szeretnők a segítségre mindig kész katonaság szives figyelmébe ajánlani.

Lapunk hasábjain a múltban már nem egyszer irtunk arról, hogy mi udvarhelyiek egy szépséges völgy ölén, erdőborította hegyek alján elhelyezve nem tudjuk eléggé kihasználni a természet szépségeit. Rámutattunk mindenekelőtt többször a Csicsér-hegyre, mely fekvésénél fogva a legszebb kiránduló és üdülő helyül kínálkoznék, ha megközelítését az egészséges sétákat szeretőknek egy modernül fejlődni akaró városhoz méltóan megkönnyitenők. Tervet is adtunk: Készítsünk a sétatérrel és a kollegiumi Küküllőhidtől kiindulva a Kollegium-kerten túl a vasúti töltésig s aztán tovább a töltés mellett elvonuló befásított, itt-ott pihenőkkel szegélyezett sétautat a hegy lábáig; a hegy oldalán folytatódólagosan vágjunk kényelmes szélességű szerpentineket a tetőig, ahol vendéglő, mulató és szórakozóhely fogadja a kirándulókat. Építhetnénk ide egy magas kilátót is, ahonnan a város és környék regényes fekvésében lehetne gyönyörködni.

Képzletünk már látta is, amint az egészséges üdülésre vágyó családok az árnyas utakon jönnek-mennek s látta különösen a jövő nemzedékét, a gyermekeket, akik kipirult arccal, hangos csevegéssel, vig kacagással hancuroznak és futkároznak az öregek körül és a tiszta levegőben, az erdő fái-nak és virágainak illatában egészséget s veszedelmes bajokra biztosan reagáló erőt szívnak be tüdejükbe, szívükbe, fejlődő szervezetükbe.

Tervünk mindezeideig csak jámbor óhaj-tás maradt. De most újra kilépünk vele s oda állunk őszinte és bátor kérésünkkel azok elé a nagyszivű, e székely anyavárost megértő férfiak elé, akik a várost most a dúló világháború közepette is, minden lehetséges ügyben oly sok tiszteletreméltó önzetlenség-gel támogatják.

Segítsék nekünk még csak ezt az egy tervünket testbe öltöztetni. A háború emlékére és soha el nem múló legszebb emlékére annak a megható nagy cselekedetnek, hogy ifju királynénk az oláh hordák kiűzése után a szive felséges szeretetét személyesen hozta el az udvarhelyiek közé — épüljön föl a sétatérrel a Csicsér tetejéig a Zita királyné utja és a hegy tetején emelkedjék fel büszkén a Károly-kilátó, hogy amikor rajta és hozzá üdülni, edződni, szórakozni járnak majd a késő jövőben is e sokat szenvedett nép és város gyermekei, jus-

son eszükbe mindig és soha el ne felejt-hessék, hogy azt a mindenképpen áldásos cselekedetet kinck és kiknek köszönhetik.

A király az új miniszterelnököt kinevezte.

— Az Udvarhelyi Híradó táviratai. —

Eszterházy Móricz gróf miniszterelnök.

(Budapest, jun. 8., érk. 9-én reggel.) A király Eszterházy Móricz gróftól megbízta a kabinet alakításával.

A miniszterelnök tárgyalásai.

(Budapest, jun. 8., érk. 9-én reggel.) Eszterházy Móricz gróf miniszterelnök ma délután felkereste Tisza István gróftól, Wekerle Sándortól, Andrásytól és Vázsonyi Vilmost, míg este a pártköröket látogatta meg. Mindenütt szimpatikusan fogadták.

Eszterházy gróf az újságíróknak kijelentette, hogy megbízatása váratlanul, meglepetés-szerűen érte, azonban a király parancsának engedelmeskedni volt kénytelen. Szociális irányú tevékenységét ismerik — mondotta — s ebből megállapíthatják, hogy minő lesz programja.

Hír szerint az új kormányban belügyminiszter lesz Ugron Gábor dr., földmívelésügyi miniszter Bethlen István gróf, ennek államtitkára Bottlik István.

A király elutazott.

(Budapest, jun. 8., érk. 9. reggel.) Ő felsége ma este kíséretével elutazott Bécsbe.

A horvát bán lemondott. Lemondását a király elfogadta.

Szállongó hírek czáfolata.

Néhány nap óta ellenőrizhetetlen forrásból teljesen aaptalan hírek forognak szájon az Erdély keleti határmezéjén állítólag folyó eseményekről. Különböző helységeket kiűritéséről merültek fel fantasztikus hírek, amelyekre vonatkozólag az erdélyi kormánybiztoság következő nyilatkozatát vettük:

— A szóban forgó hírek egytől-egyig önkényes kombinációk. A jelenlegi harc-téri helyzet a legkisebb nyugtalanságra sem ad okot. Sehol Erdélyben egyetlen talpalattnyi helyet sem kellett kiűriteni, annál nevetegesebb mese a Kézdivásárhely kiűritéséről, vagy lövetéséről forgalomba hozott kőszá hir. Ellenkezőleg, a lakosság visszatelepítése a korábbi tervek szerint, egészen a határvonalig folyamatban van és éppen ma indítottunk utnak egy polgári lakosságból álló transzportot Kézdivásárhelyre.

A főispánok és a kormányválság.

A főispáni állás köztudomás szerinti kiemondottan politikai pozíció és így természetesen, hogy a kormányváltással a főispánok állásaiban is változások állanak be. A főispánok egyrésze, azok akik hat évet meghaladó ideje vannak ebben az állásban, vagy egyéb közzolgálatból léptek át, nyugdíjaztatják magukat, a másik rész, amelyik nem töltötte be a hatéves szolgálatot, a törvényben előírt két évi fizetésre tarthat, mint végkielégítésre igényt.

Természetes dolog azonban, hogy nem annyira a kormány, mint inkább a rendszer változások idézik elő a főispáni kar főlválását. Mikor Khuen, vagy később Lukács László lemondott a miniszterelnökségről, a főispánok nem nyújtották be lemondásukat, mert hiszen a nemzeti munkapárt maradt kormányon és az új miniszterelnök bizalmát épp úgy bírták, mint az előzőkét.

Most sem lehet még egyáltalában tudni, hogy a főispáni karban milyen változások lesznek. Senki sem tudja még, hogy az új miniszterelnök milyen többségre fog támaszkodni. Éppenséggel nem kizárt dolog, hogy a munkapárt döntő tényező marad a válság megoldásánál és olyan

kabinet alakul és a munkapárt segítségével fog kormányozni addig, amíg akár új választással, akár más, előre nem látható eseménnyel egészen gyökeres változás nem áll be a politikában, mielőtt is a főispáni karban általános változás nem fog bekövetkezni. Ez a változás csak akkor következik be, ha olyan kisebbségi kormány alakul, amely új választásokat fog elrendelni. A főispánoknak eddig beadott lemondása tehát egyelőre formáság.

Jegyezzünk hadikölcsönt.

Ebben a példátlan világháboruban Ausztria és Magyarország minden férfi és minden nő polgárának a legnagyobb áldozatokat kell hoznia. A harcsterveken küzdök: életüket, testiüket, egészségüket áldozzák a haza oltárán, a mögöttes országban maradtak a legkülönbözőbb ágakban messze kiható, a hadi sikert szolgáló munkát fejtnek ki.

Ez az együttműködés csak akkor fejthető meg teljes tökéletesen ellenségeink vad, kegyetlen göggyét, ha a nervus belli, az állami pénzforrás el nem apad. Azért, osztrákok és magyarok, tápláljátok meg egyszer ezt a forrást:

Jegyezzétek a 6. hadikölcsönre, amennyit csak tudtok!

Ezzel a kettős monarchia jóvoltát, a magatok és családotok jövőjét biztosítjátok.

Roher, vezérezredes.

Az új termés szétosztása.

Még lábön áll és nem szökken kalászból a termés, még epedve kémleli a gazda (és a fogyasztók is!) az eget, — s máris ádáz csata dúl a másodrendű érdekelték között arra nézve: ki és mekkora hasznot húzhat az Istennek még lábön álló áldásából? Szervezkednek a malmok (új örlési nyereségért), a bizományosok (a rajonirozás durázsfézke körül), csak a gazda beszél keveset, a fogyasztó meg alig hallatja a szavát. Pedig most folyik a tanácskozás, az alku, a veszekedés arra nézve, hogy a mit a gazda termelt és a mit a fogyasztónak meg kell majd ennie, milyen kézen-közön, milyen jutalékkal, illetékekkel, fő- és mellékhaszonnal megtorhelve tegye meg utját az éhes szájig.

A fogyasztásnak kétségtelenül van ehhez mondánivalója. Főképpen ahhoz a tervhez, a mely minden vásárló joy megszüntetésével a gabonaforgalmat kizáróan a H. T. körébe utalja. Mondják, ennek az eszmének fő sürgetői a budapesti malomkartel tagjai, a melyek nem tulságos önzetlenséggel úgy gondolkoznak, hogy állandó és egyenletes foglalkoztatásukat elősorban úgy tudják biztosítani, ha az ország összes készletével hivatalos szerv útján rendelkezhetnek. Egymás közt fölosztani, kontingentiálni akarnak minden gabona szemet, mert minden szemtől hasznot akarnak húzni.

Ez az osztozkodás a fogyasztóra nem közböns. Félő ugyanis, hogy a szigorú középpontosítással elvész a városoknak és egyeseknek az a lehetősége, hogy a mostani kritikusi időben nyomban a kampány elején beszerezhesék egész évi szükségletüket és így reálisabb mértékre szállítsák le azt az igazi fölösleget, a mely a belső élelmezés érdekétől akár kivitelre, akár ipari célra elvonható. Hogy egyebet ne omítsunk, a kormányra és a Közélemező Hivatalra is igen nagy könnyebbség éppen most, hogy a lakosság egy része, habár csak a szigorú fejadag határáig, de el van látva. Mi lenne most, ha ezek szükséglete is nyílt problémája lenne a pillanatban a kormány teendőinél? Nem is jó beszélni erről.

Meg kell állapítani, hogy a lakoságnak és a kormányának is nagy érdeke, ha a fogyasztásnál minél nagyobb látens tartalék van a beszerezett készletekből, mert a napról-napra való gazdálkodás, helyföldi és kiviteli utalványozás sok meglepetéssel járhat olyan téren, a hol az ellen-

őrzés oly nehéz feladat. Mi tehát teljes komolysággal ezt ajánljuk az illetékesek figyelmébe: minél nagyobb látens tartalékot az élelmiszerekből a fogyasztóknál a jövő esztendőre!

A legutolsó napok.

A hatodik hadikölcsön aláírási idejéből még egy két nap van hátra ezekkel aztán véget ért. És abban az arányban, amint ez a terminus fogy, nő bennünk a várakozás feszültsége, hogy úgy üttön ki ez az utolsó próbatétel is a magyar nemzetnek, amiként eddig a háborús válság szinte egymás nyomába járó minden nagy feladatnál még megállta helyét s továbbra is emelt fővel és azzal a megnyugtató tudattal nézhetünk a frontokon lebirhatatlan hőseink szemébe, hogy méltók voltunk hozzájuk?

Várakozásunknak a feszültségét jótékonyan enyhíti a bizakodás. Láttuk a lelkeseledést, mellyel az állam hívó és kérő szavára a nemzet felelt. Egy-egy felcsillanó példa világításánál pedig meggyőződünk róla, hogy ez a felcsillogás nemcsak pán a felszín muló játéka, hanem a nép'lelek legmélyéből fakadt, amely a nagy válság kitörésének pillanatától kezdve kimerithetetlen a hazafias áldozatkészségben s amely bizonytalán megtehet most is mindegy kitelhetőt a háború által ránk rétt nagy feladatok minél sikeresebb megoldásának biztosítására. Az a nemzet, melynek fia a csatavonalakon rendületleneknek bizonyultak, a front mögött élő millióik hazafias erényeiből merítette minden harci dicsőségét is, nem lehet tehát, hogy itthon kevesebbak bizonyuljunk, mint mindöknek a lövészárkokban ismert meg minket a világ, hogy a hatodik hadikölcsön eredményével is no a magyar nemzet nagyraihivatottságáról tanúsáék újabb tanúságot.

Miúde az azonban nem azt jelenti, hogy mert bizakodunk, hát el is bizzuk magunkat. Tudatában vagyunk a veszedelmeknek, melyek a háború mostani fordulópontján szinte megsűrűsödnek a fejünk fölött. Mint bátor fiaink minden fegyvertényük dicsőségéből csak új erőt merítenek legközelebbi küzdelmeikre, azonképpen mi is a front mögött hatodik hadikölcsön máig való kétségtelenül már meg is állapítható mikorén újabb erőki-fejtésre buzdulunk. Ennek az aláírási idő még hátralevő néhány napja éppen elég teret nyit az érvényülésre. Ragadjuk meg a kínálkozó alkalmat,

sajtoljuk ki belőle az utolsó csöpp lehetőséget is, s aki lemaradt volna, mindenkit biztassunk, kérjük ha kell kényszerítsük is arra, hogy hallkölcsönt jegyezzen.

Ezúttal minden fillér, amit aláírunk, nemcsak a hadikölcsön eredményét, hanem a nemzet becsületét is emeli.

Az Udvarhelymegyei takarékpénztárnál f. hó 8 ig 562498 koruát jegyeztek készpénzben. Az Agrár takarékpénztár főkönyvénél 1.070,500 K jegyzés történt. A helyi Hitelszövetkezetenél a következő újabb jegyzések történtek: Dr. Szabó Lajos 500 K, Biró Dániel 2000 K, Márton János rendőr 1000 K, Felméri József 400 K, Antal Péter és neje 1000 K, Dr. Jodál Gábor 5000 K.

Közgyűlés a megyeházán.

Udvarhelymegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 14 ikén délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart. A tárgysorozat egynehány községi ügyön kívül földleli Hevesvármegye törvényhatósági bizottságának átiratát a miniszterelnök és kormányzata iránti bizalom nyilvánítás ügyében és Kisküküllővármegye azou átiratát, mellyel törvényhatóságának a választói jogra vonatkozó álláspontja tárgyában miniszterelnököz intézett feliratát megküldi.

A VÁROS.

A vadászok érdekében.

A kereskedelemügyi miniszter Székelyudvarhely város elsőfoku iparhatóságának leiratot küldött, melyben arról értesít, hogy a vadászok söréttel való ellátásának biztosítása érdekében a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg engedélyt arra, hogy az Első magyar sörétygyár Selmeczy Miklós és társa losonczyi cég azou vadászok (vadászati jeggyel bírók) ólomkészletét, akiknek összes készlete a 10 kg-ot meg nem haladja, (amely készlet a miniszteriumnak 1449/916 M. E. számú rendelete értelmében zár alatt niúcsen) összegyűjthesse és vadászsörétté átdolgozhassa a következő feltételek mellett: 1. Söréttel csak az gyárthat, akinek „Sörétigazolványa” van. Sörétigazolványt minden vadászati jeggyel bíró egyén kaphat a vadászati jegyét kiállító kir. adóhivatal székhelyén illetékes elsőfoku iparhatóságtól. Az ezen jegy kiadására vonatkozó szóbeli vagy írásbeli kérelemmel egyidejűleg tartozik kérelmező vadászati jegyét bemutatni és írásban kinyilatkoztatni, hogy az átdolgozandó ólomból nyert söréttel kizárólag vadászati célra használja fel, és azt el nem adja. 2. Az Első magyar sörétygyár a részére átdolgozás végett beküldött ólomot tartalmazó csomagokat egy Losonczy város által a czélból kiküldött bizottság jelenlétében bontja fel. Ezen bizottság megállapítja, hogy a beküldött anyagban mennyi az ólom, mennyi a használhatatlan anyag és a tara. A használható ólom anyagot a sörétygyár sörétté dolgozza fel, és mindenkinek a használható ólomkészlete 80%-nyi súlyával egyenlő súlyú söréttel ad vissza és pedig lehetőleg a beküldő kívánásának megfelelő arány szerint 4-6-8-12-es számot. A söréttel való átdolgozás kg onként 80 fillér, a csomagolás kezelést kg onként 30 fillér kész söréttel súly után számítva. A postai, vagy vasuti szállítás költsége a beküldőt terheli.

A cséplőgépezsek és fűtők felmentése. A cséplőgépezsek és fűtők felmentése iránt a honvédelmi miniszter rendelkezéssel intézkedett. Az 1917. évi 11900 eln. Mga. számú rredeklet értelmében a katonai, illetőleg népfölkelési tényleges szolgálatot teljesítő, valamint a hadiszolgálatra igénybevevett hivatalos, vagyis gyakorlatilag képzett gőz- és motorcséplőgépezsek és fűtők, akikre a cséplőgépez tényleg szükség van, a községeknek, birtokosoknak és cséplőgépez tulajdonosoknak rendelkezésére bocsátatnak, illetőleg a saját gépjük kezelésére hivatott cséplőgépez tulajdonosokkal együtt felmentessenek. A cséplőgépez tulajdonosok, amennyiben a cséplőgépez kezeléséhez értő egyén otthon rendelkezésre nem áll, a községi előjáró-ágnál, illetőleg városi polgármesteri hivatalnál jeleutkezni tartoznak, mely a felmentendő gépezeket és fűtőket hivatalból és díjtalanul név-

jogyzékbe foglalni és a névjegyzéket a felmentés engedélyezésére illetékes póttestparancsnoksághoz eljuttatni köteles.

Tanítók kegyeletadója.

Pár év óta óhajtja a magyar tanitóság, legnagyobb jóltovője Péterffy Sándor iránt, a hálás kegyelet adóját leróni. A háború izgalmi és következményei azonban ezt lehetetlenné tették. Jóllehet most sincsenek még békés idők, a tanitóság elöljáró vezetői úgy tervezték, hogy az *Élvtárs-alap*, *Tanítói Segélyegyesülete* nagynevű megalakítójának, a tanitóság által, Budapesten a Kereposi uti Köztemetőben IX. tábla 14. számú sírhelyen állított *síremlékét*, folyó évi június hó 28-án d. e. 11 órakor, gyászünnepély keretében, felavatják. Ezen felavató ünnepélyre hívja az *Élvtárs-alap* elnöksége a magyar tanitóságot, hogy mentől többen vegyenek részt.

Péterffy Sándor ezen páratlan *Segélyegyesülete* állította és tartja fenn: a *Ferencz József Tanítók Házát* Budapesten és a *Tanítók Hunyadi Házát* Kolozsváron, mely internátusokban a tanítók egyetemén és más felsőbb iskolákban tanulójai a lehető minimális díjért és részben teljesen díjmentesen teljes ellátást nyernek. Ezen kívül a tanítók özvegyei és a középiskolákban tanuló fiaik leányai 100–200 K-ás évi segélydíjat nyerhetnek. Jövőre pedig megnyitja Budapesten a tanítók háziinternátusát is.

Péterffy Sándor méltán megérdemelte már régeen, hogy emlékéit minden magyar tanító szívébe zárja, önmaga érdekében pedig álljon be az *Élvtárs-alap* tagjai sorába és síremlékének felavató ünnepélyén, aki csak teheti vegyen részt.

Gyűjtsünk fűz vesszőhánccsot

A székelyudvarhelyi Hitelszövetkezet a községek vezetőihez.

A háború előre nem látott hosszú tartama és terjedelme mind újabb és újabb feladatok elé állítja a gazdasági életet. A front mögötti gazdasági eszközökkel folytatott harc, amely a hadsereg minél tökéletesebb ellátásával szintén a nagy cél, a győzelmes békét szolgálja, mindinkább nehezebb lesz, hiszen a készletek elfogytak, nehéz viszonyok közt újat kell teremteni, sokszor olyan anyagokból, amelyeket azelőtt figyelemre sem méltattunk.

Köztudomású, hogy a szállításokhoz szükséges csomagoló anyagok és szövetek a háború előtt tulajdoni részben *jutiból*, tehát olyan nyersanyagból készültek, amelyet tengeren túli országok termelnek, s az újabb szállítás lehetetlensége, a készletek elfogyását és a fokozott használatban levők romlását idézte elő.

Teremteni kellett új anyagot!

Hosszas kísérletezés után sikerült az eddig semmire sem becsült *fűz vesszőhánccsot* olyan *fontalattal előállítani*, amelyből a hadsereg részére burkolószöveteket, zsákokat és részben ponyvákat lehet gyártani.

A gyártás meg is indult, megelőzve ebben nagy szövetségesünket. Németországot is.

És amikor felvetődött a kérdés, hogy miképpen lehet a gyártáshoz szükséges fűz vesszőhánccsot a feldolgozó gyárak rendelkezésére bocsájtani, a figyelem ismét az *Országos Központi Hitelszövetkezet* és kötelékébe tartozó 2400 hitelszövetkezet felé irányult, akik a hónapka és térdmelegítő actió, a katonák karácsonyi ajándéka, a papír és rongy, továbbá a hadikölcsonok gyűjtése által tanujelét adták, nemcsak áldozatkészségüknek, hazafiságuknak és munkaszeretetüknek, hanem óriási szervező képességüknek.

Udvarhelyvármegyében felkérésre a „Székelyudvarhelyi ipari és gazdasági hitelszövetkezet” vállalta a fűz vesszőhánccs gyűjtését.

Felhívjuk tehát Udvarhelyvármegye minden egyes lakóját: gyűjtsön fűz vesszőhánccsot. Hisz az állam ezt sem kéri ingyen. A gyerekek, rokkau-

tak és agok könnyen elvégezhetik ezt a munkát, s azon felül, hogy hűzójuk iránti kötelességüket is teljesítették, métervásánként még 8 koronát is kapnak.

És ti lelkeszei, tanítói, jegyzői és elöljárói a népek, kik, ha a haza felétek fordult, sohasem kérdeztétek, mi lesz a jutalom: álljatok most is élére nemes székely népünknek, s irányítsátok, vezessétek ezen actióban is.

Nagy időket élünk, nagy dolgokat kell cselekednünk. Ime a mindenkitől levezett fűz is részt kér a nemzet titáni küzdelméből.

A fűz vesszőhánccs gyűjtésére bővebb felvilágosítást ad *Horváth József* könyvelő naponként 11–12-ig a Bethlen-utca 10. szám alatti üzlet-helyiségünkben szóval, s vidékre levélben.

Bizalommal fordulunk tehát székely népünkhez és annak hőfőhár lelkü vezetőjéhez: a hadsereg kér s mi nem tagadhatjuk meg azt.

HIREK.

Székelyudvarhely, június 10.

A Gyermekek-nap eredménye.

A múlt vasárnap Gyermekek-nap volt Székelyudvarhelyen, amikor az okos és tudatos ember-szeretet olyan mértékben nyilvánult meg, mely mindenképpen a legőszintébb, a legteljesebb elismerésre érdemes. Kedvessé, népszerűvé, megszokottá lett a Gyermekek-nap, mely amikor szép, szeretetreméltó gardájával megjelenik az utcákon nemcsak megállítja, gondolkodba ejti egy végtelen, de annál áldásosabb nemzetmentő munkára figyelmezteti a közönséget, bár így is jelentős volna nagyszerű erkölcsi erejével, de tud ezen az erkölcsi jelentőségen anyagi sikert is szerez a Lygának egyfelől a közönség szíves és spontán áldozása, másfelől a gyűjtéssel foglalkozó bájos lányok lenkadatlan buzgalma, fáradozása, személyes szeretetreméltósága.

A székelyudvarhelyi Gyermekek-nap ezuttal magasan kilépett keretel közül az anyagi eredményt illetőleg, aminek kétségtelen magyarázata jórészt gavallér tisztikarunk bőkezűségében keresendő, voha a polgári társadalom is, a megélhetés ezer gondja közepette is, készséggel hullatta koronáit a szent célra: az elhagyott gyermekek javára.

A gyűjtés 4 templomi és 5 utcai urnánál folyt s a kérő mosolyának, s a mosolygó erőszaknak *eredménye 1821 korona 53 fillér*, vagyis egy igen számottevő szép összeg, amilyen eredményt ez a nap itt nem produkált.

A gyűjtés eredményéről a helyi Gyermekek-telep elnöksége, mint a gyűjtést rendező bizottság, a következő elszámolást teszi közzé:

— A Gyermekek-nap alkalmával rendezett gyűjtésből a beadás sorrendjében a következő összegek folytak be:

Tompá Márta és *Lili* az unitárius templomban eszközölt gyűjtése 15 K 70 fillér;

Székely Manczi, *Gyertyányossy Ilus* és *Jolán* és *Wéber Mela* a református templomban: 39 K 83 fillér;

Egyed Zsófia, *Szarka Mariska*, *Szakács Bózsika* a kath. templomban 138 K 24 fillér;

Pap Lenke Rózsi, és *Margit* a Bethlen-utca szögletén 150 K;

Koncz Mária, *Mesey Nelli*, *Lántaky Buba*, *Kovács Margit* és *Perzsi* a Kossuth-utcában 257 K 16 fillér;

Embery nővérek és *Kovács Ilus* a Szent-Ferenczrendi atyák templomában 55 K 48 fillér;

Horváth Margit és *Martinovits Margit* a főtéren 400 K;

Révffy Irén, *Persian Mariska* a Deák-téren 545 K;

Phaffenhuber Bella, *Ferenczy Györgyné* és *Császár* nővérek az Orbán Balázs utcában 220 K 12 fillér.

A gyűjtések eredménye 1821 K 53 fillér, melyből a Központ részére 1200 koronát küldöttünk

ba a polgármesteri hivatal útján, míg 621 K 53 fillért a helyi Gyermekek menhelytelep pénztárába, *Duka András* ur kezéhez tettünk át. Hálás köszönet a nemes szívű adakozóknak és a kedves gyűjtőknek.

Ürnapja. Külső megnyilatkozásban is impozáns módon ünnepelte meg a székely anyaváros az idei Ürnapját, melynek fénye emeléséhez csatlakozott az áldott napsugár, hogy még áthatóbban megvilágítsa a lelkek mélyéből eldörtölt hit és fohász bensőségét. A régi szokástól eltérően rendezett sorokban járult a hívő sereg oltártól oltárig, hogy lerója háláját a Mindenhatónak és segítséget kérjen a magyarok Istenétől a reánk zúdult borzalmas emberirtás befejezéséhez, hogy elvezessen bennünket a rég óhajtott béke kikötőjébe. A hosszú menet rendezettségénél tökéletesebb volt az áhitat, mely a legméltóságosabb Oltáriazentség iránt a fenséges urtól le az utolsó koldusig a legbensőségesebben meggyilkosított. A város apraja nagyja tarkítja a vidéki hivekkel, az egyesületek, a tanuló ifjuság, róm. kath. pap-ság, a hivatalok és katonaság — élén *József Ferenc* főherceggel és *Rohr Ferenc* báró hadseregparancsnokkal — oly nagy és szép számban vett részt az egész urnapi istentiszteleten, hogy a mély vallásos érzületnek e fenséges kitörése nemcsak a hívő lelkeket töltötte el jóleső érzéssel, hanem a jó Istennek is, kihez bizonyára főlészállott minden hó fohász, legnagyobb öröme telt benne. A benső tartalomnak külsőjében és méltó megnyilvánulásában elismerés illeti a róm. kath. egyik egyháztanácsosát, ki fáradságot nem ismerő tevékenységet fejtett ki az Úr dicséretére.

Tisztviselői méhésszeti tanfolyama mai nappal befejezést nyer s mint értesülünk *Krenedits Ferenc* földmivelésügyi miniszter osztálytanácsos ez alkalmából a legnagyobb valószínűség szerint városunkba érkezik. Az osztálytanácsos látogatása egy a vármegyei méhésszeti telep fejlesztése, mint a székelyföldi elpusztított méhésszet sikeres helyreállítása érdekében nekünk székelyeknek igen sokat jelent. Ünneplőjük a város és mindannyiunk vendégét s óhajtjuk, hogy bölcs intézkedései, rendelkezései nyomán a beállított helyreállítási akciót teljes siker koronázza.

Népünnepély Péter-Pál napján. E hó 29 ikén, Péter és Pál napján tartják meg, mint jelezte, a Pro Transylvania és a helybeli Nőgyeget javára tervezett népünnepélyt, mely méreteinél, tartalmánál fogva felül fog mulni minden ezen a téren rendezett ünnepélyt, amit már az is bizonyít, hogy a hatalmas programot egy nap multságainak keretében nem is lehet beleilleszteni, miért is az ünnepélyt két napra tervezik, vagyis péteken megkezdik s vasárnap folytatják. Hogy mi minden fogja ennek a két napnak sorrendjét kitölteni, azt hamarjában fel sem is lehet sorolni; a lepényevéstől az ökörsütésig, a báb-színháztól a variettig, minden össze lesz csoportosítva, csak hogy az egy korona belépti díjjal a megyéből összesereglett közönség a multság, a szórakoztatás száz fajtát megjelje s az népünnepély valóban felejthetetlen emlékeztető legyen. A multság rendezése a legjobb kezekbe van letéve: katonák rendezik s így annak nagy mérete és eikere blatosítva van, míg a nagy közönségnek egyéb kötelessége nem marad, csak az, hogy minél nagyobb számban jelenjék meg azou s apró koronáival támogassa a szép célt, melyet a nagy fáradsággal létrehozandó multság szolgál. És ebben aztán a rendezők nem csak a város, de a vidék minden épkedélyű emberére számítanak, s megvagyunk győződve, nem hiában. A sátrakban előrusító hölgyek felkérését a Nőgyelet most eszközözi, s eddig már mintegy 150 hölgy ajánlotta fel készséges közreműködését. Szóval, a hatalmas népünnepély most van kibontakozóban s az előjelokból megállapítani tudjuk, hogy az minden tekintetben a siker jegyében fog lezajlani.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Dr. Léczfalvi *Benedek* Andor székelyudvarhelyi pénzügyi fogalmazó gyakornokot, kir. pénzügyi fogalmazóvá a brassói kir. pénzügyigazgatóságához kinevezte.

Házasság. Borberoki *Farkas* Sándor tartalékos hadnagy a 62 ik gyalogezrednél, a kis vitézségi érem tulajdonosa, a Gál János utéai *Farkas* és *Forró* nagykereskedő cég beltagja, f. hó 6-ikán nül vette *Gál* Irmuskát, öz. *Gál* Jánosné kedves leányát.

Mihály Pál máv. gépgyári üzemfentartó, április 22-én vezette oltárhoz Budapeston *Horváth* Esztrikt, *Horváth* Mihály bérkocsitulajdonos kedves leányát Székelyudvarhelyről.

Megváltozott az idők járása felettünk. A perzselő májusi melegek után június kellemes és kiadósabb csapadékokkal ajándékozott meg s a mindennap megismétlődő esőzések a gazdasági növényzet fejlődésére ádásosan hatnak. A rozs virágba borul, ami szokás szerint hűvös időjárás jellegében szokott lefolyni. Közben a buza erőteljesen tolja kalászát s tiszta levélzete, üde zöld színe biztató termést ígér. Az eltikkadt tengeri az esőzés hatása alatt bámulatosan megindult a hajtás útján; az árpa, zab, elég tömötten állanak. A rét füvei tömötten sarjadzanak s aljfüvei gazdagítják a termést. Kedvező termés kilátásokat nyújtott a mindenható s a megváltozott időjárás, éltető reménységgel tölti el a baza sorsáért aggódó milliók kebelét.

Az Udvarhelyi unitárius egyházkör folyó évi rendes közgyűlését Br. *Daniel* Lajos f. u. gondnok elnöklétével folyó hó 29-én d. e. fél 9 órakor kezdődőleg tartja Városhalván.

Labdarugók mérkőzése. Az autócsoportok legéaveségéből alakult katonai labdarugók csapata és a helybeli tanuló ifjuság csapatának mérkőzése csütörtökön délután szép érdeklődéstől kísérve folyt le a Kollegium kertben. A futball csoportnak új, fiatal hadserege vonult fel, hogy a mérkőzést felvegye a játékban, sőt bizony a harcokban megedzett katonák csapatával. Tizenöt-tizenhat éves diákokkák állottak ki a mezőnybe, s dicséretükre legyen mondva, olyan arányos munkabeosztással, a labda ügyes adogatásával és fíradhatatlansággal küzdöttek, hogy a hozzájuk mérten szemlátomást már fizikai erőben is előnyben lévő katonai csapatnak határozottan jelentős munkát adtak és bizony olykor-olykor a játékban mint vezetők léptek elő. A katonák csapata könnyen és nagy biztonsággal játszott s nem egy művészi trükköt produkált s mesteri adogatásával, hatalmas rugásaival az előnyt mindig biztosította magának az opró diákok serény, fíradhatatlan játékával szemben. A játék eredménye 6:1 a katonák javára. A mérkőzést a megjelent előkelő közönség, — melynek élén ott láttuk *József* *Ferencc* főherceget, *Báró Rohr* *Ferencc* vezérezredest és *Uyron* *János* főispánt nevével, — mindvégig a legnagyobb érdeklődéssel kísérte s a kis diákoknak, különösen pedig sürge kapusának, bőven juttatott az elismerésből. A mérkőzésben a következő diákok vettek részt: *Roboz* *Árpád* kapus, *Loots* *Richard* és *Erdő*, *Szabó* *Tibor*, *Binder* *István*, *Martonovits* *Rezső* és *Gerő*, *Balázs* *Imre*, *Zakor* *Endre*, *Egyed* *Feri*, *Schleszer* *Vilmos*. A mérkőzést ma vasárnap délután megismétlik és arra felhívjuk a közönség figyelmét.

Helyreigazítás. A következő sorok közlésére kértünk föl: Az „Udvarhelyi Híradó“ f. évi május 20-án megjelent számában „*Tanítók hadikára*“ *segédszolgálatos katonai tanítók ügyében* közreszótt felvilágosító sorok nem tölem és nem hivatalomtól eredtek. *Kolumbán* *Lajos* kir. tanf.

Dávid Ferencc egyleti gyűlés. Az udvarhelyi „*Dávid Ferencc* egylet“ folyó hó 20-án (szerdán) d. e. fél 10 órakor *Karácsonyfalván* *Urmós* *József* egyl. elnök vezetésével, az unitárius templomban tartja évi rendes közgyűlését. Sorrend: 1. Gyülekezeti ének. Énekvezér *Pálffy* *Géza* tanító. 2. Inát és egyh. beszédet tart *Máté* *Mihály* h. keménysfalvi lelkész. 3. Gyülekezeti ének. 4. Előki megnyitó. 5. Szaval *Bartalis* *Márton* városfalvi tanító. 6. Énekel a karácsonyfalvi énekkar. 7. Szaval *Bedő* *Sárika*. 8. Társadalmi teendőink a háboru után czímen szabrd előadást tart *Dr. Boros* *György* egyh. főjegyző és egyl. főtitkár. 9. Szaval *Kádár* *Ibolyka*. 10. Énekel *Boros* *Rózsika*, orgonán kíséri

Vajda *Antal* ig. tanító. 11. Szaval *Sigmond* *József* homoródfalvi lelkész. 12. Előki beszáró és gyülekezeti ének. 10 perc szünet után hivatalos ügyek tárgyalási: 1. Jegyzőkönyv felolvasása és jelentések. 2. Indítványok. 3. Tiszviselők és választmányi tagok választása. — A közös étkezéshez az ebédet és a terítéket a megjelenők magukkal viszik. Ebédlő helyiségéről gondoskodva van.

A Napközi Otthon főzőnőt keres. Az élelmezéssel egybekötött Szentimre-utcai Napközi Otthonnál egy főzőnő felvétetik. Jelentkezni lehet a délelőtti órákban az Otthonban.

Az Urnapi vásárt pénteken tartották meg Székelyudvarhelyen. Ezen az egy napon folyt le az állat- és kirakó vásár is, élénk mozgalmat kelteve a városnak az ilyen mozgalmaktól elszakított utcáin. Az állatvásárra hatalmas felhajtás történt, melynek redjén 646 átírást eszközöltek, ami vigaszul szolgálhatott a tekiutetben, hogy állatállományunk még mindig erőteljes. A kirakóvásár már enyhébb érdeklődést váltott ki, aminek indoka inkább az áru, mit a pénzhányában keresendő.

Halálozás. *Horváth* *Mariska* életének 17-ik évében f. hó 1-én Székelykeresztúrt elhunyt. A megboldogultat edesapja *Horváth* *András*, testvérei és számos rokon siratja. Emléke legyen áldott.

Özv. *Szeles* *Pálné* szül. *Barkóczy* *Mária* életének 78-ik, özvegyiségének 2-ik hónapjában 8-án csendesen elhunyt. Életében fíradhatatlan munkás volt, minden percét családjának szentelte. A megboldogultat folyó hó 10-én délután 4 órakor helyezik örök nyugalomra. Halálát gyermekei és kiterjedt rokonság gyászolja. Az örök világosság fényeskedjék neki!

Női dalárda a jótékonyág szolgálatában. Székelyderza községben *Ébert* *Andrásné* lelkészné, női dalárdát alapított és vezet, amely működésével eddig csak az egyházi ünnepek fényét emelte. Május 28-án hazafias ünnepélyt rendezett a népes és derék székelyközség nagyszámu hallgatósága előtt. A dal megnyitotta a jótékony emberek szívét. A női dalárda tagjai 131.24 koronát gyűjtöttek össze a Vörös Kereszt Egylet céljaira, amely összeget *Pál* *Ferencc* udvarhelyi köri unitárius esperes útján rendeltetési helyére juttatták.

Bevonják 10 filléreseket is. Legközelebbi rendelet jelenik meg, a mely kötelezővé teszi a tíz filléres nikkal pénzek beszolgáltatását. Az új tízfilléresek szintén vasból lesznek, mint a huszfilléresek s már forgalombahozatalra készen állnak a pénzverő műhelyekben. A Károly király arcképevel ellátott új ezüst pörcek csak ősz felé kerülhetnek forgalomba.

Pályázat hadiözvegyek és árvák részére. A honvédelmi miniszter pályázatot hirdet, mely szerint a *Wolfner* *Gyula* és társa cég által létesített alapítvány kamatjövödelméből a kir. születése napján, augusztus 17-én a harc-téren elesett vagy a hadi fíradalmak folytán meghalt hivatásos honvédtisztek és honvédtiszviselők özvegyeit és árváit 600-tól 1200 koronáig terjedő egyszeri segélyben részesíti. Az alapítványi kamatjövödelmeknek egy negyede a hetedik és ennél alacsonyabb ragesztályba tartozott tiszt- és tisztviselők özvegyeinek és árváinak van fenntartva. A mellékletekkel együtt szabályszerű bélyeggel ellátott folyamodványok legkésőbb folyó évi július hó 15-ig nyújtandók be annál a póttestparancsnokságnál, melynél a férj vagy atya legutóbb szolgált. A folyamodványokhoz mellékelendő: 1. a házasságkötést igazoló anyakönyvi kivonat, 2. hatósági bizonyítvány, mely szerint az özvegy férjétől törvényesen elválva nem volt és újból házasságra nem lépett, 3. az árvák születési és iskolai bizonyítványai, 4. nyomorék vagy keresztképtelen árváknál orvosi bizonyítvány valamint 5. a folyamodó vagyoni állapotáról hatósági bizonyítvány annak feltüntetésével, hogy az özvegy, illetve az árvák élveznek-e valamely alapítványi ösztöndíjat, díjmentes ellátást, vagy sem.

A helyi Hitelszövetkezet tagjai részére gyertyát szerzett be, melyet 8 K-ért fog kilonként és naponként 8—12-ig a Bethlen utca 10. szám alatti üzlethelyiségében tagjai közt szétosztani.

Adományok katonai sírokra. A nagyszabani katonai parancsnokság felkérésére Udvarhelymegye alispánja által az Erdélyben hazájuk védelmében hősi halált halt katonák sírjainak fenntartására beindított gyűjtésre Erkek közösgéből adakoztak: *Molnár* *János* 2 K-t, *Hermann* *Márton*, *Fritsch* *János*, *Fritsch* *János*, *Müller* *Márton*, *Schenker* *György*, *K. Ugar*, *Müller* *Márton* 1—1 K-t *Zékeli* *Katalin*, *Hann* *János*, *West* *György*, *Fries* *Anna* 40—40 fillért. *Binder* *János*, *Roth* *György*, *Hermann* *György*, *Roth* *Márton*, *Fritsch* *Márton*, *Erlich* *György*, *Galter* *Márton*, *Schenker* *Márton*, *Wagner* *János*, *Lampreth* *János*, *Roth* *Lajos*, *Schenker* *György*, *Weinhold* *Márton*, *Weinhold* *Mártonné*, *Schenker* *Anna*, *Schenker* *Márton*, *Müller* *Katalin*, *Müller* *Mihály*, *Hermann* *Márton*, *Müller* *János*, *Hermann* *György*, *Fritsch* *György*, *Binder* *Anna*, *Fritsch* *János*, *Hermann* *György*, *West* *Márton*, *Hermann* *János*, *Hermann* *Márton*, *Schuller* *Anna*, *Binder* *Regina*, *Hermann* *János*, *Hermann* *Katalin*, *Schuller* *Katalin*, *Graff* *Márton*, *Binder* *János*, *Hermann* *Márton*, *Binder* *János*, *Müller* *János*, *Hermann* *György*, *Fritschel* *János*, *Hann* *G. Ögy*, *Galter* *Katalin*, *Hermann* *Márton*, *Schenker* *Márton*, *Müller* *György*, *Fritsch* *János*, *Fritsch* *György*, *Hann* *Márton* 20—20 fillért. *Tontsch* *György* 10 fillért. Összesen 20 K 40 fillért.

KÖZGAZDASÁG.

A csépléshez szükséges szén biztosítása. A gazdaságokak szénrel való ellátása jelenleg is a rendes szénkereskedelem útján történik. A szénkereskedők, illetve bányák eddigi vendők részére a szén szállítást vállalták, miért is minden cséplőgéptulajdonos amennyiben szénrel még nem rendelhetet, forduljon eddigi szállító-jához és a csépléshez szükséges szénrel sürgősen rendelje meg. Minthogy azonban több helyről parasztlják a cséplőgéptulajdonosok, hogy szénrendeléseiket eddigi szén szállítók (bányák és szénkereskedők) nem fogadták el, felhívattak azok a cséplőgéptulajdonosok, akiknek eddig nem sikerült csépléshez szénrel biztosítani, hogy folyó évi június hó 5-ig, függetlenül eddigi bányákhoz (Budapest, IV., *Haris* köz 3.) írásban a következő adatokat jelentsék be: 1. hány cséplő-gépgépe van? 2. a múlt évben kitől (mely bányától, illetve kereskedő útján) kapta a szénrel és pedig hány métermázsát? 3. a folyó évben kinél rendelte (mely bányától, illetve kereskedő útján) és az illető miért nem fogadta el a rendelést? Az Országos Szénbizottság a bányáknál rendelkezésre álló, valamint a külföldről behozott szénkészletekhez képest az ekként bejelentett mennyiségek lehetőleg a gazdák rendelkezésére fogja bocsátani.

Az ország pénzügyi intézetei — az erdélyi pénzügyi intézetekért. A Magyarországi Pénzügyi Intézetek Országos Szövetségének legutóbb — *Mándy* *Lajos* ny. miniszteri tanácsos elnöklété alatt — megtartott kongresszusán *Dr. Möriz* *Miklós* budapesti iparkamarai titkár előadása keretében azt az eszmét vetette fel, hogy az ország összes pénzügyi intézetei vállaljanak részt abból a kárból, mely az erdélyi pénzügyi intézeteket az örökké emlékeztetesen gyűjtéses oláh betörés folytán érte. A felvetett eszme konkrét kidolgozására egy bizottságot jelölt ki a Pénzügyi Intézetek Szövetség, mely már el is készült munkájával. *Dr. Nyulász* *János* szövetségi igazgató most gyűjti az adatokat annak megállapításához, hogy mennyire rugható az a kár, mely az erdélyi pénzügyi intézeteket az oláh betörés következtében érte. Az eszmét felvető *Dr. Möriz* legalább is két milliárdra becsüli az oláh betörés okozta kárt, míg a pénzügyi intézetek kihelyezéseiben jelentkező kárt 40—40 millióra becsüli, minek jelentős voltához tudnunk kell, hogy az édekelt — az oláh betörés által sújtott — pénzügyi intézetek saját tőkái (alap-és tartaléktőkái) 60 millió korona körül mozognak.

Felelős szerkesztő: *BECSEK ALADÁR*.
Kiadja: a *Becsek* *D. Fia* könyvnyomda.

Pianino v. zongora ke-restetik havi bérletre.